

Mežakla

*Redko
obiskana
planota nad
Jesenicami*

KAZALO

Mežakla	1
Literatura in zemljevidi	2
Dostopi	3
Opisi	3
1 Običajna pot iz Mojstrane	3
2 Z Novakovega rovta	4
3 Skozi Zadnjo dolino	5
4 Od Gogala v Zgornji Radovni	7
5 Čez Obranco	9
6 Čez Malo Mežaklo na Kisovec	10
7 Iz Kurje vasi čez Zაკop na Planski vrh	14
8 Iz Kurje vasi na Škrbino	15
9 Mimo Poljanske babe na Planski vrh	16
10 Kraljevska etapa – prečenje Mežakle	20
11 S kolesom okrog Mežakle	22
12 S kolesom po Mežakli	24

Besedilo: Lado Brišar

Fotografije: Lado Brišar

Zemljevid: Andrej Stritar

planinski VESTNIK

Priloga revije Planinski vestnik, izhaja občasno

ISSN 0350-4344

Izdaja PZS, Dvorčakova 9, p. p. 214, 1001 Ljubljana

www.planinskivestnik.com

Odgovorni urednik: Vladimir Habjan

Likovni urednik in oblikovalec: Zvone Kosovelj

Slika na naslovnici: *Na Tilčevem rovту*

Redko obiskana planota nad Jesenicami

Ko sprašuješ planince, ali so že bili na Mežakli, ima večina odgovorov skupni imenovalac: »Saj to sploh ni gora, tudi hrib ni, a je to kakšen vrh, le po kaj bi hodil tja gor?« Tudi nobene gostilne ni tam zgoraj, zato gredo nekateri raje petkrat na teden na Šmarno goro, do Valvazorja ali na Kriško goro. Tudi žigov na Mežakli ni, vpisna knjiga je samo na najvišjem vrhu, na Jerebikovcu. Tine Mihelič ji je v svojem vodniku namenil eno stran, ker pač Mežakla pripada Julijskim Alpam.

Če pa si planinec, zaljubljen v brezpotja, če imaš rad neuhojene steze, pota, kjer le sem in tja naletiš na kakšno oznako, strelske jarke iz prve svetovne vojne, petje ruševca, trop radovednih gamsov, avrikelj v šopih, zapuščene rovte, če rad poseliš na samotnih, samo tvojih razglediščih na Karavanke in Julijce, potem pojdi na Mežaklo.

Mežakla je planota, omejujejo jo tri reke: Radovna na jugu, Sava na severu in Triglavska Bistrica na zahodu. Njena višina sega od dobrih 1000 metrov na vzhodu do 1593 metrov na zahodu (na Jerebikovcu).

Starejši ljudje ji še vedno pravijo Možakla. V 19. stoletju najdemo ime Mužaklja (Ljubljanski Zvon, 1879). Sem in tja se komu še v današnjih časih zapiše Mežaklja. Naj kar ostane Mežakla, saj je to ime danes splošno v rabi tudi pri domačinih.

Z avtomobilom se na Mežaklo lahko pripeljemo iz Spodnjih Gorij ali iz Krnice na planino Ravne. Pred drugo svetovno vojno je tu stala kraljeva vas. Zgodba govori, da je kralj poslal svoje svetovalce – bioenergetike – na Pohorje, Pokljuko, Jelovico in Mežaklo, da bi ugotovili, kje je najprimernejši kraj za postavitev počitniške rezidence, in izbrali so prav Mežaklo. Med vojno so bili vsi objekti uničeni. V 80. letih prejšnjega stoletja so tu zgradili dom Univerze v Ljubljani, od katerega pelje pešpot navzdol v Srednjo Radovno do jezera, kjer so nekoč kopali kredo.

Kadar so cestne zapornice odprte lahko nadaljujemo vožnjo mimo gozdarske kočice na Ravnah, ob planinah Spodnji Kozjek in Zgornji Kozjek, čez Požarov rov do Tilčevega rovta. Od tam je samo pol ure hoje do vrha Jerebikovca. Ta štirikolesni pristop za večino planincev ni tisto pravo, zato si ne zasluži podrobnejšega opisa v tem vodničku.

Bivaka sta na Mežakli pravzaprav dva, prvi je na Jerebikovcu, drugi pa na severni strani nad Podmežaklo na koti 851 metrov. Oba je postavil znani jeseniški posebnež Alojzij Žakelj. Posebej priporočam tistega na Jerebikovcu. Če čutiš, da se moraš pogovoriti sam s seboj, pojdi pod večer tja gor, kot na odru bodo vse gorske, dolinske in nebesne kulise, postavljene na pravem mestu. Če kje, boš tam prišel stvari do dna.

Literatura in zemljevidi

Planinske literature o Mežakli praktično ni. Naravni most in Poljanska baba sta opisana tudi v knjigi Naravne znamenitosti Slovenije Vladimira Habjana in Petra Skoberneta (Sidarta, 2001). V knjigi Sto naravnih znamenitosti Slovenije (Prešernova družba, 1988) je opisan naravni most na Planskem vrhu. Nekaj malega o Poljanski babi in o kolesarjenju po Mežakli lahko najdemo na spletu.

Zemljevidov je več, saj si Mežaklo lastijo kar tri občine: Jesenice, Kranjska Gora in Gorje in vsaka ima svojo karto. Priporočam turistični zemljevid občine Kranjska Gora (1 : 30.000) in turistično karto občine Jesenice (1 : 25.000).

Jerebikovec z Borovelj

Dostopi

Na Mežaklo lahko pridemo prav z vseh štirih strani neba. Še najbolj znana in označena, pa tudi najbolj uhojena je pot z zahoda, s ceste med Mojstrano in Radovno.

Iz doline Radovne sta običajna pristopa od gostilne Psnak oziroma od Gogalove lipe. Če pa začnemo v Srednji Radovni ob mostu pri obeležju iz druge svetovne vojne, lahko po kolovozih pridemo na planino Ravne.

Trije severni pristopi, ki so opisani v tem vodničku, se prično na Jesenicah. Pri dveh vzamemo pot pod noge v Kurji vasi, to je pri edinem, že od daleč vidnem dimniku bivše Železarne Jesenice. Lahko pa pričnemo na Plavškem travniku, kjer je danes več nakupovalnih centrov.

Opisi

1 Običajna pot iz Mojstrane

Če želite po najkrajši poti na najvišji vrh Mežakle, je to najboljša izbira. Tudi v zimskem obdobju je pot običajno shojena, vendar včasih poledenela, zato so v tem času priporočljive vsaj male dereze.

Višina izhodišča: 770 m

Jerebikovec: 1593 m

Višinska razlika: 820 m

Zahtevnost: Nezahtevna delno označena pot

Izhodišče

Odcep označene poti je s ceste, ki pelje iz Mojstrane v Krmo, pri znaku Triglavskega narodnega parka dobrega pol kilometra od zadnjih hiš.

Opis

Po strmi markirani poti se vzpenjamo proti vzhodu. Na počivalu, domačini pravijo temu kraju Na Tnalu, se odpre pogled na Karavanke. Do sem lahko pridemo tudi po stezi od smučišča v Mojstrani, vendar je precej zaraščena. Čaka nas še ena ura strme hoje do roba. Tu se pot zavrne, napis na smerokazu pa nam pove, da smo na Tilčevem rovtu (na zemljevidih piše planina Mežakla). To je prostrana planina, ki se nezadržno zarašča, čeprav nanjo iz Gorij vodi 20 kilometrov dobrih gozdnih cest.

Pot od rovta do vrha ni markirana, toda smerokaz nas usmeri na nadelano stezo. Ta nas pelje po grebenu do Jerebikovca, najvišjega vrha Mežakle. Tam stoji bivak, kjer lahko prenočimo. Prav prostoren ni, če spita v njem dva, je že gneča.

Sestop

Vrnemo se do Tilčevega rovt. Pozimi nam ne ostane drugega, kot da se vrnemo po isti poti, v kopnem pa imamo več možnosti. Lahko gremo po cesti 200 metrov proti jugu. Pod cesto opazimo dobro uhojeno stezo, po kateri sestopimo po poteh, ki sta opisani pod 3 in 4. Lahko pa na zgornjem robu Tilčevega rovt cesto samo prečimo in gremo po kolovozu rahlo navzgor. Na prvi izravnavi jo uberemo levo in po dobro vidni stezi sestopimo po poti 2.

Časi:

Izhodišče–Tilčev rovt: 1 ura 30 minut

Tilčev rovt–vrh: 30 minut

Sestop: 1 ura 30 minut

2 Novakovega rovt

Pot je redko obiskana, je pa zanimiva, saj ves čas hodimo po južnem robu. Na levi se nam odpirajo pogledi na rajdo gora nad Vrati: od Kukove špice do Stenarja, za hrbtom pa se nam z vsakim korakom vedno bolj odstira kraljestvo Triglava.

Višina izhodišča: 847 m

Jerebikovec: 1593 m

Višinska razlika: 750 m

Zahtevnost: Nezahtevno brezpotje

Izhodišče

Avto pustimo na najvišji točki ceste iz Mojstrane v Zgornjo Radovno, na Kosmačevem prevalu.

Opis

Na Kosmačevem prevalu so ob cesti na vzhodni strani travniki, to je Novakov rovt. Gremo zahodno ob njem navzgor, dokler ne ujamemo neoznačene lovske steze. Ves čas se bolj ali manj držimo zahodnega roba grebena. Kmalu prečimo proti desni čez skalni odsek, kjer najdemo celo lovski klin. Pot nas vodi strmo navzgor proti severovzhodu čez Listnati rob, drugo ime zanj je Polevec (1438 m). Zadnjih nekaj metrov se spustimo proti severovzhodu na Tilčev rovt (na zemljevidih planina Mežakla). Tu je stičišče s potmi 1, 3 in 4. Nadaljujemo naprej na najvišji vrh Mežakle, Jerebikovec, tako kot pri 1.

Sestop

Sestopimo lahko po poteh 1, 3 ali 4, kot je opisano pri poti 1.

Časi:

Izhodišče–Tilčev rovt: 1 ura 30 minut

Tilčev rovt–vrh: 30 minut

Sestop: 1 ura 30 minut

Bivak na Jerebikovcu

3 **Skozi Zadnjo dolino**

Ko se vračamo s Triglava skozi dolino Krme, nam v Zgornji Radovni pogled obstane na Zadnji dolini, saj ta prereže Mežaklo od dna pa skoraj do vrha Jerebikovca. Med obema vojnama je bila po njej speljana zgledno vzdrževana pot, saj so tam domači lovci vodili kraljevo gospodo na lov. Ta pot je v zimskem času (kadar ni nevarnosti plazov) najprimernejša za sestop.

Višina izhodišča: 660 m

Jerebikovec: 1593 m

Višinska razlika: 930 m

Zahtevnost: Zahtevna neoznačena pot

Izhodišče

Parkiramo pri gostilni Psnak v Zgornji Radovni.

Opis

Od gostilne gremo ob levem robu travnikov približno 700 metrov proti vzhodu, nato na sever, kjer nas steza usmeri v dobro vidno Zadnjo dolino. Že na začetku opazimo ob poti ostanke strelskih jarkov iz prve svetovne vojne. Avstro-Ogrska je tu pripravila rezervno linijo za primer, če bi padla soška fronta. Po Zadnji dolini gremo strmo navzgor. Pot postaja vse slabša, sem in tja izgine. Včasih je bila to jahalna pot, danes se pač zarašča, zato je težko sledljiva. Teren je lahko prehoden,

Avrikelj v Zadnji dolini

orientacijskih težav ni, saj gre smer stalno proti severu. Na koncu doline pridemo do skalne zapore, tam moramo desno čez kratek skok, celo klin ali dva se najde-ta v njem. Menda so te kline včasih uporabljali za spuščanje sena v dolino. Nad skokom nas pričaka dobra lovška steza. Tu se združimo s potjo 4, ki nas pripelje na Tilčev rovt. Nadaljevanje je enako kot pri poti 1. To pot priporočam v spomladanskem času, čakala nas bosta encijan, avrikelj ...

Sestop

Vrnemo se do Tilčevega rovta, nato sestopimo po poteh 1, 2 ali 4, kot je opisano pri poti 1.

Časi:

Izhodišče–Tilčev rovt: 2 uri

Tilčev rovt–vrh: 30 minut

Sestop: 1 ura 30 minut

Pogled z Jerebikovca na Triglav

4 Od Gogala v Zgornji Radovni

V prejšnjem stoletju so bile v vznožju Mežakle v Zgornji Radovni tri kmetije: Pri Požrvu, Grogar (na zemljevidih Gregor) in Gogala. Od vseh treh so vodile poti na Mežaklo. Danes kmetije Grogar ni več, pot od Gogala navzgor na Mežaklo pa se je delno ohranila, le v spodnjem delu je propadla.

GOGALOVA LIPA

Pravzaprav to ni lipa, ampak je lipec ali lipovec. Drevo je visoko približno 25 metrov, deblo ima premer dobra 2 metra. Strokovnjaki so pred desetletjem ocenili, da je staro največ sto let, čeprav domačini radi govorijo o 700 ali 800 letih. Drevo redno cveti in je v celoti olistano, krošnja je kroglasta, brez suhih vej in bogato razrasla. Če dobro pogledamo, v krošnji opazimo rasti mlade smrečice.

Višina izhodišča: 660 m

Jerebikovec: 1593 m

Višinska razlika: 930 m

Zahtevnost: Nezahtevno brezpotje

Encijan v Zgornji Radovni

Izhodišče

Parkiramo pri gostilni Psnak v Zgornji Radovni ali pri kmetiji Gogala.

Opis

Od gostilne gremo kar naprej po cesti do prvega križišča, kjer nas smerokaz usmeri do kmetije Gogala, pri kateri stoji znamenita Gogalova lipa. Nadaljujemo še pet minut po cesti v isti smeri proti vzhodu, nato zavijemo levo strmo navzgor mimo večjega kovinskega krmišča za divjad. Ob poti opazimo ostanke strelskih jarkov iz prve svetovne vojne. Avstro-Ogrska je tu pripravila rezervno linijo za primer, če bi padla soška fronta.

Brez steze gremo navzgor po veliki poseki čez pobočje Gnilce, dokler ne dosežemo prečne steze čez Šimnovo trato. Gremo levo po njej. Steza je včasih težje sledljiva, vendar izkušenim brezpotnikom ne bi smela delati težav. Po njej pride mo do Tilčevega rovta (na zemljevidih planina Mežakla), od koder je samo še pol ure do Jerebikovca po poti 1.

Sestop

Priporočam sestop po poti 3 skozi Zadnjo dolino, saj se tako vrnemo na izhodišče.

Časi:

Izhodišče–Tilčev rovt: 2 uri

Tilčev rovt–vrh: 30 minut

Sestop: 1 ura 30 minut

5 Čez Obranco

Kratek, ne prenaporen izlet. S planine Obrance je čudovit pogled na Blejsko jezero in Radovljiško kotlino. V pašnem obdobju si pri pastirju na planini lahko privežemo dušo, saj je tokrat vzpon krajši del izleta.

Višina izhodišča: 674 m

Planski vrh: 1299 m

Višinska razlika: 700 m

Zahtevnost: Nezahtevna označena pot

Izhodišče

Z avtoceste Ljubljana–Jesenice zapeljemo na izvoz Lipce in takoj levo proti Gorjam do konca naselja Kočna. Avto pustimo na koncu naselja na parkirišču nasproti gostilne.

Opis

Gremo proti jugozahodu čez travnik mimo spominskega obeležja, kjer naletimo na označeno stezo, ki se vztrajno dviga proti levi do roba planine Obrance. Tik pod robom planine zna biti precej sitno, saj je pot strma, sicer označena, ampak običajno nevzdrževana. Prekopalimo se čez plot in smo na Obranci. Nikar ne pojdite takoj navzgor k dobro vidni pastirski koči, privoščite si petminutni skok v levo na rob, kjer se vidi vse od Blejskega jezera, Radovljiške kotline preko Jošta in Šmarjete do Šmarne gore.

Sestop

Od kočice gremo po markirani poti navzgor proti severovzhodu do ceste, kjer smo na poti številka 9. Spotoma obiščemo Poljansko babo in se vrnemo na začetek naselja Kočna. Čaka nas še 10 minut hoje po asfaltu do izhodišča.

Časa:

Izhodišče–Obranca: 1 ura 30 minut

Obranca–izhodišče: 2 uri

6 Čez Malo Mežaklo na Kisovec

Severne strani je to ena najstarejših poti na Mežaklo. Edina večja izravnava na severni strani je Mala Mežakla. Odkar so na njej zgradili odlagališče smeti, se je planinci izogibajo.

Ko se vzpenjamo po tej poti, imamo za hrbtom čudovite razglede: Golica, Rožca, Struška ... Samo večkrat se je treba obrniti, počivati in uživati v razgledih.

Višina izhodišča: 584 m

Kisovec: 1389 m

Višinska razlika: 800 m

Zahtevnost: Nezahtevno brezpotje

Izhodišče

Parkiramo na zahodnem delu Jesenic, na Plavškem travniku, pred enim od nakupovalnih centrov.

Opis

S parkirnega prostora gremo proti jugu preko mostu čez železnico, zatem na prvem križišču naravnost, nato levo čez most preko Save. Nato še skozi podvoz pod avtocesto, na prvem križišču naravnost. Potem gremo levo slabih 100 metrov po cesti navzdol ob Savi, dokler se z desne ne pojavi široka kolovozna pot. Po njej do smetišča na Mali Mežakli, ki ga obidemo po levi strani. Nad odlagališčem smeti je opuščen peskokop. Gremo ob njegovi levi strani (steze ni!) naravnost navzgor. Hodimo proti pečinam na levi, na naši desni pa postaja grapa vedno širša. Nenadoma nas na robu grape presenetita steza in možic. Veselje ne traja dolgo, saj steze kmalu zmanjka, najdemo se pred 10-metrskim pasom rušja. Lahko se zrine-mo skozenj ali pa ga strmo obidemo po levi strani. Zatem se orientacijske težave nehajo, pot je razločno vidna do roba planote Mežakle. 30 metrov pod robom opazimo na levi stezo. Velja si jo zapomniti za povratek.

Ko pridemo na rob planote, gremo desno. Prave poti ni, teren je lahko prehodan. Vrh se riše pred nami, z vsakim korakom smo mu bliže. S te strani ni videti nič posebnega, če ga gledamo z Jesenic, pa je čisto nekaj drugega, skalnat, prepaden vrh.

Tako kot je običaj na Slovenskem, je tudi tu težava s poimenovanjem. Na zemljevidu je Kisovec severneje od Petelina, torej Petelin iz Gornjesavske doline sploh ni viden. Če pa kateremu koli starejšemu Jeseničanu postavimo vprašanje, kateri vrh je skoraj na vsaki razglednici Jesenic, bo vsak rekel Petelin. Še vreme znamo napovedovati po njem: če je Petelin (to je po zemljevidu Kisovec) v oblakih, se bo vreme skisalo.

Sestop

Do roba Mežakle sestopimo po isti poti, nato vzhodno po robu Mežakle do Zakopa, od tam pa po poti številka 7 v dolino. Lepši in zanimivejši je sestop po stezi, ki smo si jo zapomnili ob vzponu. Pelje nas po severni strani Mežakle, izogne se

*Pogled z Jerebikovca v Kot:
levo Rjavina, v sredini Triglav, desno Cmir.*

FOTO: VLADIMIR HABJAN

Mežakla nad Jesenicami

vsem pečinam. Presenetljivo je ta pot še dokaj dobro ohranjena. Vodi nas skoraj vodoravno, včasih rahlo navzdol do markirane poti številka 7. Markacijam sledimo do gozdne ceste, nato levo po njej do Male Mežakle. Tik pred smetiščem zavijemo desno navzdol do izhodišča.

Časi:

Izhodišče–rob Mežakle: 1 ura 30 minut

Rob Mežakle–vrh: 45 minut

Sestop: 2 uri

Iz Kurje vasi čez Zakop na Planski vrh

V časih je iz Kurje vasi čez Zakop na Ravne vodila široka kolo-vozna pot. Še po drugi svetovni vojni so hodili z Jesenic na prvomajske shode čez Zakop na Ravne. Za Jeseničane je to najbližja pot na Mežaklo.

Višina izhodišča: 584 m

Planski vrh: 1299 m

Višinska razlika: 700 m

Zahtevnost: Nezahtevna markirana pot

Izhodišče

Avto pustimo na Jesenicah v Kurji vasi pred hokejsko dvorano Podmežakla.

Opis

Gremo po cesti 400 metrov proti zahodu do podvoza pod avtocesto. Skozenj, takoj na drugi strani najdemo markacijo in oznake na tleh na asfaltu. Pot je dobro označena. Ko pridemo na gozdno cesto, gremo 100 metrov levo po njej, nato spet desno navzgor. Ko se že približamo robu Mežakle, se nam ni treba držati markacij, saj iz neznanega razloga vodijo hudo strmo navzgor, lažje je nadaljevati po široki starodavni poti na Zakop.

Tam si privoščimo počitek in malico iz nahrbtnika. Nadaljujemo proti vzhodu, najbolje naredimo, če takoj kar brez steze zavijemo na vzhod proti robu Mežakle. Spet smo na markirani poti. Spotoma lahko obiščemo partizansko bolnico, saj je le 10 minut hoda od naše poti. Ko smo na Škrbini, se naužijemo razgledov po mili volji, Gornjesavska dolina je tik pod našimi nogami. Še pol ure vzpona mimo naravnega mosta in smo na Planskem vrhu.

Sestop

Po isti poti, bolj izurjeni pa lahko sestopijo direktno s Škrbine po poti številka 8, težavnih je samo prvih 20 metrov. Če smo si že zjutraj organizirali prevoz, pa seveda lahko od Planskega vrha nadaljujemo proti vzhodu in čez planino Obranco sestopimo na Kočno po poti številka 5.

Naravni most na Planskem vrhu

Časi:

Izhodišče–Zakop: 1 ura 30 minut

Zakop–Planski vrh: 45 minut

Sestop: čez Škrbino 1 ura, po isti poti nazaj 1 ura 30 minut, čez Obranco 2 uri

8 Iz Kurje vasi na Škrbino

Kje naj grem na Mežaklo? Kjer koli z Jesenic pogledam proti njej, se sama od sebe ponuja najbolj strma in najhitrejša rešitev: kje drugeje kot naravnost navzgor ob električnih drogovih do TV-pretvornika na Škrbini.

Mesto Jesenice je s Škrbine kot na dlani, gledamo ga zviška. Merca in Jenkamen ga varujeta pred vpadi s severa, odprto je proti jugu in severu. Razgled za bogove.

Višina izhodišča: 584 m

Planski vrh: 1299 m

Višinska razlika: 700 m

Zahtevnost: Zahtevno brezpotje

Izhodišče

Avto pustimo na Jesenicah v Kurji vasi pred hokejsko dvorano Podmežakla.

Opis

Ob parkiranem avtu pogledamo proti jugu, v Mežaklo. Opazna je vrsta električnih drogov, ki se konča na Škrbini. To bo naša pot. Najprej gremo 400 metrov proti vzhodu po stranskih ulicah, dokler ne pridemo do skupine manjših stanovanjskih blokov. Za njimi poiščemo edini podhod pod avtocesto. Od tod naprej nas pot vodi samo navzgor ob električnih drogovih. Če imamo čas, lahko že kmalu za podhodom zavijemo levo do bivaka na Svedrasti skali, ki ga je postavil jeseniški posebnež, gorski samotar Alojzij Žakelj. Odcep je označen. Ta potep v levo nam bo vzel vsaj uro in pol.

Zadnji del pod Škrbino je precej siten, držati se je treba leve strani, kjer je teren poraščen. Pri oddajniku je čudovit razgled, Karavanke so pred nami kot na dlani. Od tam je še pol ure vzpona po markirani poti mimo naravnega okna do Planskega vrha.

Sestop

S Škrbine sestopimo po robu Mežakle proti zahodu, spotoma obiščemo partizansko bolnico in čez Zakop po poti številka 7 do izhodišča. Če smo si že zjutraj organizirali prevoz, pa seveda lahko od Planskega vrha nadaljujemo proti vzhodu in čez planino Obranco po poti številka 9 sestopimo na Kočno.

Časi:

Izhodišče–Škrbina: 1 ura 30 minut

Škrbina–Planski vrh: 20 minut

Sestop: čez Škrbino 1 ura, po isti poti nazaj 1 ura 30 minut, čez Obranco 2 uri

Mimo Poljanske babe na Planski vrh

Višina izhodišča: 674 m

Planski vrh: 1299 m

Višinska razlika: 700 m

Zahtevnost: Nezahtevna označena pot

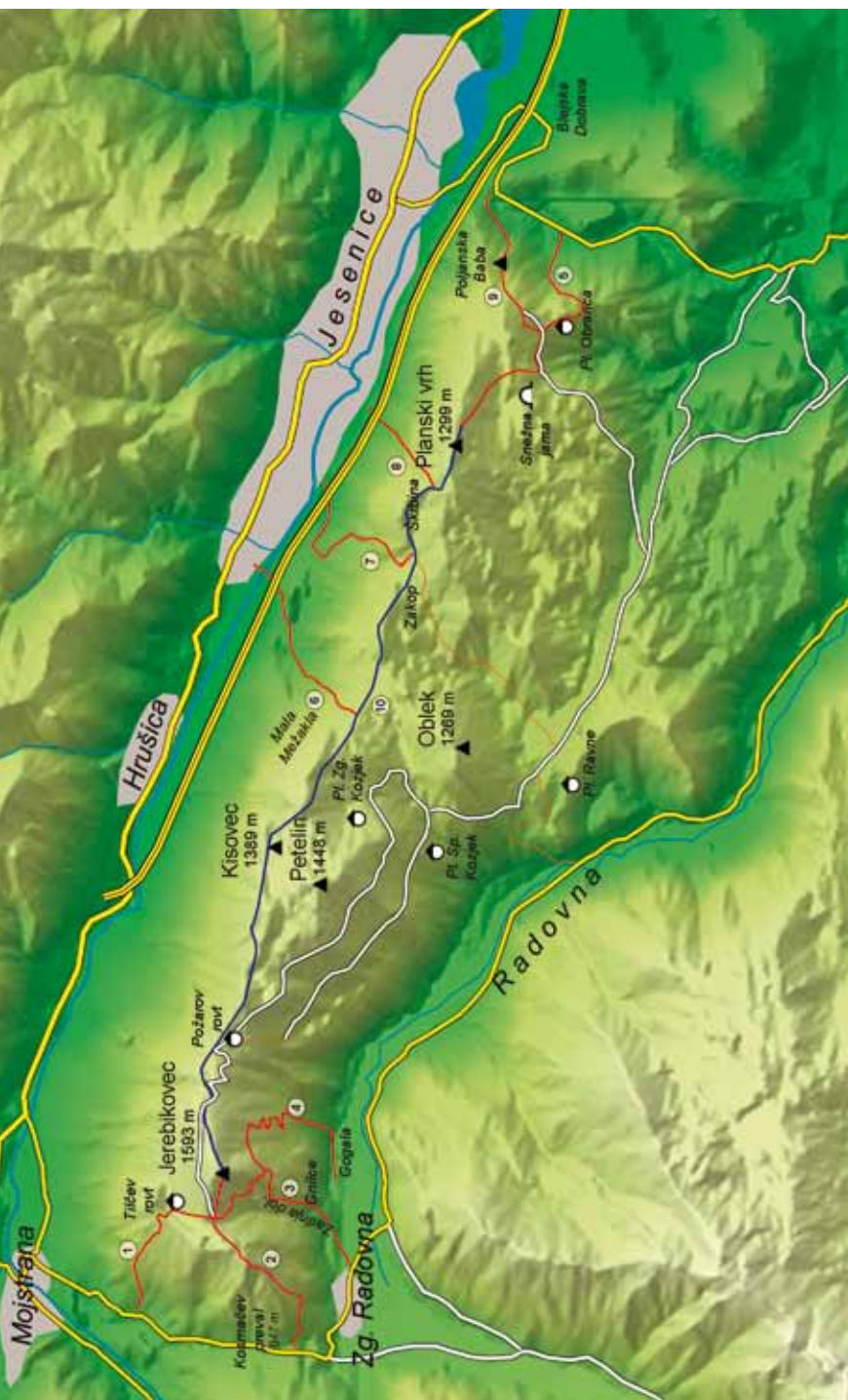
Izhodišče

Z avtoceste Ljubljana–Jesenice zapeljemo na izvoz Lipce in takoj levo proti Gorjam strmo navzgor en kilometer do začetka naselja Kočna. Na najvišji točki, ko se cesta prevesi proti Gorjam, parkiramo na levi strani ceste.

Opis

Tam se prične označena pot. Pelje nas jugozahodno proti planini Obranci. Na začetku nas pričaka strm vzpon, zatem gremo nekaj malega celo navzdol. Čez pol ure nas smerokaz povabi na pet minut oddaljeno Poljansko babo. To je približno 8 metrov visok skalni osamelec, lepo viden z avtoceste Vrba–Jesenice.

V Ljubljanskem Zvonu iz leta 1879 je zapisana legenda, ki pravi, da je to okamenela kruta grajska gospodična z gradu pod Belščico (danes bi rekli, da je bila doma s Koroške Bele pod Vajnežem):

Srce je imela kot kamen, veselilo jo je videti kmeta trpeti. Na lovu je videla, kako je divja zver ranjenega gonjača pobila. Lahko bi ga rešila smrti, ni hotela pomagati, njen sluga z orožjem ni smel na pomoč. Hipoma pa je stala žena okamenela tam gori na skali, kakor je imela serce za človeštvo okamenelo.

Čeprav je v Poljanski babi nekaj klinov, na njen vrh lahko pridejo le plezalci. Da bi človek zgoraj udobno ležal, ni prostora. Kot zanimivost velja povedati, da je že Rikli (začetnik blejskega turizma) nanjo vodil turiste.

Vrnemo se do odcepa, nato še vedno proti jugu do skalnega razglednika. Če se držimo oznak, pridemo do planine Obrance. Lipe na planini so razglasili za naravno dediščino.

Nadaljujemo četrto ure po gozdni cesti do smerokaza za Snežno jamo. Vhod v jamo je na dnu vrtače, poševno vodi v veliko dvorano s snegom in ledom. Jama je dolga 70 metrov in globoka 20 metrov. Če imate čelno svetilko, le pojdite vanjo, vredna je ogleda, čeprav boste prišli ven z umazanimi hlačami in blatnimi čevlji. Oznake nas pripeljejo na greben. Smo na Planskem vrhu, kjer lahko prvič pogledamo v dolino: Javornik, Jesenice, Koroška Bela so pod nami. Samo en korak po Župančičevo (Na Mežakli sem stal ...), pa bi bili na Belščici.

Sestop

Sestopimo po isti poti do planine Obrance. Na njenem najnižjem vzhodnem robu poiščemo strmo označeno pot, ki nas pripelje nazaj na južni konec naselja Kočna. Od tam imamo do izhodišča 500 metrov asfalta.

Časi:

Izhodišče–Obranca: 1 ura 30 minut

Obranca–Planski vrh: 1 ura

Sestop: 2 uri

10 Kraljevska etapa – prečenje Mežakle

Kraljevska etapa ni za kralje, je pa za utrjene hodce, ki vedo, kaj je brezpotje v pravem pomenu besede, saj bomo prečili Mežaklo od vzhoda proti zahodu, to je od Kočne do Mojstrane.

Višina izhodišča: 674 m

Jerebikovec: 1593 m

Višinska razlika: 1300 m

Zahtevnost: Nezahtevno brezpotje

Izhodišče

Z avtoceste Ljubljana–Jesenice zapeljemo na izvoz Lipce in takoj levo proti Gorjam strmo navzgor en kilometer do začetka naselja Kočna. Na najvišji točki, ko se cesta prevesi proti Gorjam, parkiramo na levi strani ceste.

Opis

Do Poljanske babe gremo po poti številka 9. Ne vrnemo se nazaj na označeno pot, ampak nadaljujemo v zahodni smeri po lovski stezi proti Planskemu vrhu. Vmes sem in tja opazimo stare markacije na drevesih. Nadaljujemo v isti smeri, čez nekaj minut smo pri znamenitem naravnem mostu. Ocenjena dolžina mostu je 15 metrov, 3 metre široki lok se povzpne do 8 metrov nad dno grape.

Od tod naprej se bolj ali manj stalno držimo roba planote in hodimo proti zahodu. Najprej navzdol do Škrbine (1154 m), kjer stoji TV-pretvornik, nato na Zakop

Borovlje, zadaj Kepa

(1060 m), to je najnižjo točko v grebenu. Počasi steze zmanjka, teren je lahko prehoden, hoditi je treba čim bliže robu Mežakle.

Naslednji vrh je Kisovec (1389 m). Daleč pred sabo zagledamo Jerebikovec, najvišji vrh Mežakle. Poti ni, je popolno brezpotje po lahko prehodnem terenu. Sledi kratek spust, nato večkrat prečkamo gozdno cesto in se vzpnemo na najvišji vrh Mežakle Jerebikovec (1593 m).

Razgledi so enkratni, kot na dlani so tri triglavske doline: Krma, Kot in Vrata. Na desni pa cela rajda gora od Vrtaške planine do Luknje: Kukova špica, Škrnatarica, Dovški križ, Oltar, Rokavi, Škrlatica, Stenar ...

Tura je dolga in naporna, zahteva osem ur resne hoje. V megli ali oblačnem vremenu jo odsvetujem. Seveda lahko vmes odnehamo in skrajšamo prečenje: na Zakopu, na Škrbini, za Kisovcem ...

Sestop

Z vrha se spustimo do Tilčevega rovta, nato pa po poteh številka 1, 2 ali 3 v dolino.

Časi:

Izhodišče–Obranca: 1 ura 30 minut

Obranca–Planski vrh: 1 ura

Planski vrh–Zakop : 30 minut

Zakop–Kisovec: 1 ura 30 minut

Kisovec–Jerebikovec: 1 ura 30 minut

Jerebikovec–Mojstrana: 1 ura 30 minut

SKUPAJ: 7 do 8 ur

11 S kolesom okrog Mežakle

Obkrožili bomo celotno Mežaklo. Tura ni naporna, dolga je 41 km, edini upoštevanja vredni vzpon je iz Mojstrane do Kosmačevega prevala.

Izhodišče

Parkiramo na zahodnem delu Jesenic, na Plavškem travniku, pred enim od nakupovalnih centrov.

Opis

S parkirnega prostora gremo proti jugu preko mostu čez železnico. Zatem na prvem križišču naravnost, nato levo po mostu preko Save. Peljemo še skozi podvoz pod avtocesto, na prvem križišču naravnost. Na naslednjem razpotju zavijemo desno in vozimo zahodno proti Mojstrani pod vznožjem severnega pobočja Mežakle.

Najprej se peljemo proti smetišču na Mali Mežakli, toda že po kratkem vzponu na prvem ostrem levem ovinku zavijemo desno. Ves čas vozimo po gozdni cesti, posebnih vzponov ni. Na več mestih, ko prečimo travnike, se nam odpre pogled na Karavanke. Lepo so vidni Blaščeva skala, Borovlje, zgoraj pa Rožca in Hruški vrh.

Na asfalt pridemo pri mostu čez Savo (od izhodišča 8,0 km). Ne gremo čezenj, ampak levo mimo cerkvice sv. Klemenca do Mojstrane. Takoj za smučiščem zavijemo levo gor proti Radovni. Že ko se cesta prvič zravna, se nam na desni odpira pogled na Julijce. V vzponu dosežemo Kosmačev preval (847 m), peljemo ob Novakovem rovtu mimo odcepa za Kot (12,5 km).

Zahtevnejši kolesarji lahko kmalu na začetku spusta proti Radovni zavijejo desno po ozki asfaltni cestici navzdol proti Krmi. Tam obišejejo Kovinarsko kočo na Zasipski planini in se vrnejo v Zgornjo Radovno. Spotoma lahko obišejejo še muzejsko urejeno Pocarjevo domačijo.

Ostali pa se od Kosmačevega prevala spustimo naravnost navzdol do domače gostilne Psnak v Zgornji Radovni (13,8 km). Tam si privežemo dušo, če je gospodar doma, nam morebiti pove še kakšno zgodbo o tem, kako so včasih s konji oskrbovali triglavske kočje.

Nadaljujemo navzdol proti vzhodu. Že par sto metrov za gostilno lahko zavijemo levo in si ogledamo Gogalovo lipo (podrobnosti so opisane pri poti številka 4). Ob naši poti sta tudi Psnakova žaga in mlin, ki sodita med najstarejšo tehnično dediščino, saj so ju zgradili ob koncu 18. stoletja. Zanimivo je, da sta lahko delovala le ob občasno visoki vodi.

Naprej vozimo stalno navzdol po dolini, ki jo je urezala reka Radovna, na levi imamo Mežaklo, na desni Pokljuko. Čez tri kilometre pridemo do jezera Kreda (18,4 km), kjer so včasih kopali eno najboljših kred v Evropi. Lahko si odpočijemo, se okopljemo, zadremljemo v senci ...

Mimo ostankov v drugi svetovni vojni požganih domačij se čez tri kilometre pripeljemo do Napoleonovega kamna (21,5 km). Ustno izročilo pravi, da se je v

Na Obranci

začetku 19. stoletja po dolini Radovne pomikala francoska vojska. Tu naj bi Napoleonov vojak v skalo vklesal začetnice svojega cesarja.

Še naprej vozimo navzdol, vmes je le zaradi popestritve kak kratek vzpon. Kmalu za ostanki starih fužin, kjer so že v 16. stoletju talili železo s koksom, spet zapeljemo na asfalt (24,1 km), ki nas bo spremljal do konca.

V vasi Krnica gremo preko mostu (26,0 km) navkreber čez Radovno. Na prvem križišču zavijemo levo. V Zgornjih Gorjah takoj za cerkvijo (27,6 km) še enkrat zapeljemo levo. Vozimo po ozki cesti, s katere se nam na desni kaže Blejsko jezero. Od tod je res videti kot "okolca ta s podobo raja". Pred nami pa nad Žirovnico kraljuje Stol.

V Spodnjih Gorjah na razpotju pri trgovini (28,5 km) zavijemo levo navzgor. Tu je konec orientacijskih zank, saj na vseh križiščih vozimo naravnost, dokler ne ugledamo mostu čez reko Savo. Če imamo voljo in čas, lahko že 100 metrov za križiščem naredimo skok vstran, zavijemo desno in si ogledamo znamenito sotesko Vintgar.

Od Spodnjih Gorij se peljemo skozi naselje Kočna (32,7 km). Ne pozabimo nameniti kakšnega pogleda ubogi okameneli Poljanski babi, ki tam na Mežakli čaka na odrešitev.

S Kočne sledi uživaški spust do mostu čez Savo (35,8 km). Tik pred mostom zavijemo levo. Peljemo se naravnost ob Savi, nato skozi Kurjo vas mimo športne dvorane Podmežakla do izhodišča.

S kolesom po Mežakli

Mežakla s kolesom ni mačji kašelj. Katero koli varianto že uberemo, nas čaka 18 km vzpona in skoraj 1000 metrov višinske razlike. Pripeljemo se do Tilčevega rovta, od koder se lahko peš povzpemo na najvišji vrh Mežakle, Jerebikovec.

Opis

Kje začeti? Možnosti so tri.

Kolo zajahamo v Spodnjih Gorjah, ob mostu čez Rečico nas smerokaz usmeri na makadamsko cesto. Na obcestnem smerokazu sicer piše Mežaklja, ampak cesta je prava, brez skrbi, po njej bomo strmo pribrali na planino Ravne na Mežakli (6,2 km do križišča na Ravnah). To varianto kolesarji običajno izberejo za povratek.

Druga možnost je manj naporna. Avto pustimo na parkirišču pred Vintgarjem. Vzpemo se do Spodnjih Gorij, v križišču zavijemo desno. 100 metrov za mostom čez Radovno zavijemo levo strmo navzgor skozi Zgornje Laze. Po kratkem spustu smo na koncu vasi v križišču (tu se asfalt konča), kjer zavijemo desno na Mežaklo proti planini Ravne (9,3 km do križišča na Ravnah).

Avto pustimo zgoraj na parkirišču, ki je nasproti odcepa za Krnico. Zajahamo kolo in se odpeljemo navzdol. Takoj za mostom čez Radovno gremo desno. Tako se pripeljemo do istega križišča kot pri drugi varianti, seveda tokrat ne gremo ne levo ne desno, ampak naravnost. Prečimo gozdnato pobočje, po kratkem spustu se nam na desni priključi cesta iz prve variante (8,5 km do križišča na Ravnah).

Kmalu smo na planoti, natančneje na planini Ravne. Peljemo se mimo odcepa za Obranco in Kisovec. Ko vozimo po ravnini, imamo proti zahodu enkrat en pogled: Kukova špica in Škrnatarica. Če imamo klancev dovolj in če imamo gorsko kolo, lahko pri spomeniku NOB na križišču na Ravnah zavijemo levo navzdol v Radovno. Tam nas kažipot usmeri proti počitniškemu domu Univerze v Ljubljani. Mimo doma nas strm kolovoz pripelje do ostankov Smolejeve domačije v dolini Radovne. To je žalosten spomin na drugo svetovno vojno, tu so Nemci požgali domačije, zgorelo je 24 ljudi, med njimi tudi otroci.

Nikar takoj nazaj proti Krnici, raje kar ob levem bregu Radovne do jezera Kreda. Ime Kreda je jezero dobilo zaradi krede, ki so jo tu kopali vse do leta 1985. Tu lahko namočimo utrujene mišice, ne bomo edini, saj poleti kopalcev ne manjka. Jezero je idealno domovanje številnih žab in drugih dvoživk. Če bomo imeli srečo, bomo opazili celo planinskega močerada (*Salamandra atra*), ki ga danes le poredko srečamo. Na izhodišče se vrnemo po poti 11.

Bolj pridni pa na Ravnah nadaljujemo desno proti zahodu. Čaka nas še dobrih 400 višinskih metrov do Tilčevega rovta. V križišču ob planini Spodnji Kozjek zavijemo desno. Če pomotoma zavijemo levo, bo ceste kmalu zmanjkalo in bo treba pol ure peš po stezi potiskati kolo strmo navzgor.

Vzhodni del Mežakle, levo je nizek prelaz, za katerim je naselje Kočna.

Na naslednjem križišču (4,0 km od križišča na Ravnah) gremo levo, pod planino Zgornji Kozjek (smo že na višini 1120 m) zapeljemo naravnost, na naslednjem razpotju pa spet levo. Ko se cesta skoraj zravnja, smo na Požarovem rovtu. Tu na ostrem levem ovinku (7,1 km od križišča na Ravnah) lahko stopimo s kolesa in gremo peš 40 metrov proti desni k robu Mežakle, kjer se odpre čudovit razgled na Karavanke in Gornjesavsko dolino.

Nadaljujemo po serpentinah, na dveh križiščih peljemo desno. Kmalu smo na cilju, na 1480 metrih nadmorske višine. Pod nami je na desni Tilčev rovt (na zemljevidih je to planina Mežakla; 8,4 km od križišča na Ravnah). Na žalost se planina nezadržno zarašča, vsako leto je je manj.

Kolo zaklenemo in ga pustimo ob cesti. Naprej gremo peš, smerokaz nas usmeri na stezo, ki nas v pol ure pripelje na najvišji vrh Mežakle Jerebikovec (1593 m). Na vrhu je bivak, razgled je enkraten, pred nami je kraljestvo Triglava, tik pod nami pa vse tri doline: Krma, Vrata in Kot. Nad Vratami je cela vrsta gora od Kukove špice preko Škrlatice do Stenarja. Na severni strani so Karavanke, kjer kraljuje Kepa.

Do izhodišča se vrnemo po isti poti.

Na Tilčevem rovtu

FOTO: VLADIMIR HABJAN